

2024/2055(INI)

07.11.2024

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par 2024. gada ziņojumu par banku savienību
(2024/2055(INI))

Ekonomikas un monetārā komiteja

Referents:: Ralf Seekatz

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	3
PASKAIDROJUMS	9

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par 2024. gada ziņojumu par banku savienību (2024/2055(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā 2024. gada 16. janvāra rezolūciju par 2023. gada ziņojumu par banku savienību¹,
- ņemot vērā Komisijas pasākumus, kas veikti saistībā ar Parlamenta 2024. gada 16. janvāra rezolūciju par 2023. gada ziņojumu par banku savienību,
- ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas (ECB) 2024. gada 25. martā publicēto dokumentu “*Feedback on the input provided by the European Parliament as part of its resolution on Banking Union 2023*” (Pārskats par Eiropas Parlamenta ieguldījumu, kas sniegts saistībā ar tā rezolūciju par 2023. gada ziņojumu par banku savienību),
- ņemot vērā 2024. gada martā publicēto ECB gada pārskatu par uzraudzības darbību 2023. gadā,
- ņemot vērā 2024. gada 28. jūnijā publicēto Vienotā noregulējuma valdes (VNV) 2023. gada pārskatu,
- ņemot vērā Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvas (AMLD)² un Regulas par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu (AMLR)³ pieņemšanu un Iestādes nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanai (AMLA)⁴ izveidi,
- ņemot vērā “Bāzele III” standartu īstenošanu, proti, grozījumu Kapitāla prasību direktīvā⁵ un Kapitāla prasību regulā⁶ pieņemšanu,

¹ OV C, C/2024/5706, 17.10.2024., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/5706/oj?locale=lv>.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1640 (2024. gada 31. maijs) par mehānismiem, kas dalībvalstīm jāievieš, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Direktīvu (ES) 2019/1937 un ar ko groza un atceļ Direktīvu (ES) 2015/849 (OV L 1640, 19.6.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1640/oj?locale=lv>).

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1624 (2024. gada 31. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai (OV L 1624, 19.6.2024., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1624/oj?locale=lv>).

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1620 (2024. gada 15. maijs), ar ko izveido Iestādi nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanai un groza Regulas (ES) Nr. 1093/2010, (ES) Nr. 1094/2010 un (ES) Nr. 1095/2010 (OJ L 1620, 19.6.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1620/oj?locale=lv>).

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1619 (2024. gada 31. maijs), ar ko attiecībā uz uzraudzības pilnvarām, sankcijām, trešo valstu filiālēm un vides, sociālajiem un pārvaldības riskiem groza Direktīvu 2013/36/ES (OV L, 19.6.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1619/oj>).

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1623 (2024. gada 31. maijs), ar ko Regulu (ES) Nr. 575/2013 groza attiecībā uz prasībām kredīriskam, kredīta vērtības korekcijas riskam, operacionālajam riskam, tirgus riskam un riska darījumu vērtības minimālajai robežvērtībai (OV L, 2024/1623, 19.6.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1623/oj?locale=lv>).

- ņemot vērā Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2024/2795 (2024. gada 24. jūlijs), ar ko attiecībā uz datumu, kurā sāk piemērot pašu kapitāla prasības attiecībā uz tirgus risku, groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013⁷,
- ņemot vērā tā 2024. gada 24. aprīļa nostāju pirmajā lasījumā par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz agrīnas intervences pasākumiem, noregulējuma nosacījumiem un noregulējuma darbības finansējumu groza Regulu (ES) Nr. 806/2014⁸,
- ņemot vērā tā 2024. gada 24. aprīļa nostāju pirmajā lasījumā par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko attiecībā uz agrīnas intervences pasākumiem, noregulējuma nosacījumiem un noregulējuma darbības finansējumu groza Direktīvu 2014/59/ES⁹,
- ņemot vērā tā 2024. gada 24. aprīļa nostāju pirmajā lasījumā par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko attiecībā uz noguldījumu aizsardzības tvērumu, noguldījumu garantiju sistēmas līdzekļu izmantošanu, pārrobežu sadarbību un pārredzamību groza Direktīvu 2014/49/ES¹⁰,
- ņemot vērā Ekonomikas un monetāro lietu komitejas 2024. gada 23. aprīļa ziņojumu par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 806/2014, lai izveidotu Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmu,
- ņemot vērā Komisijas 2018. gada 14. marta priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par kredītu apkalpotājiem, kredītu pircējiem un nodrošinājuma atgūšanu ([COM\(2018\)0135](#)),
- ņemot vērā piecu priekšsēdētāju 2015. gada 22. jūnija ziņojumu “Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšana”,
- ņemot vērā *Enrico Letta* 2024. gada 10. aprīļa ziņojumu “*Much more than a market – Speed, security, solidarity: empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens*” (Daudz vairāk nekā tirgus — ātrums, drošība, solidaritāte: vienotā tirgus iespēju palielināšana visu ES iedzīvotāju ilgtspējīgas nākotnes un labklājības vārdā),
- ņemot vērā *Mario Draghi* 2024. gada 9. septembra ziņojumu “*The future of European competitiveness*” (Eiropas konkurētspējas nākotne),
- ņemot vērā Eurogrupas 2024. gada 11. marta paziņojumu par kapitāla tirgu savienības nākotni, Eurogrupas 2022. gada 16. jūnija paziņojumu par banku savienības nākotni un Eurogrupas 2023. gada 28. aprīļa pasākumus, kas veikti saistībā ar to,
- ņemot vērā Bāzeles Banku uzraudzības komitejas sistēmu informācijas atklāšanai par banku kriptoaktīvu riska darījumiem un 2024. gada 17. jūlijā publicētos mērķtiecīgos grozījumus tās prudenciālajā standartā par banku riska darījumiem ar kriptoaktīviem,

⁷ [OV L 2024/2795, 31.10.2024. ELI: \[http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/2795/oj?locale=lv\]\(http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/2795/oj?locale=lv\)](#).

⁸ Pieņemtie teksti, P9_TA(2024)0326.

⁹ Pieņemtie teksti, P9_TA(2024)0327.

¹⁰ Pieņemtie teksti, P9_TA(2024)0328.

- ņemot vērā Bāzeles Banku uzraudzības komitejas 2024. gada 25. aprīlī publicētos pamatprincipus attiecībā uz banku efektīvu uzraudzību,
 - ņemot vērā ECB 2024. gada maija pārskatu par finanšu stabilitāti,
 - ņemot vērā Pīterona Starptautiskās ekonomikas institūta 2024. gada 25. jūnija Darba dokumentu Nr. 24–15 “*Europe’s banking union at ten: unfinished yet transformative*” (Desmitgadīgā Eiropas banku savienība: nepabeigta, tomēr pārveidojama)¹¹,
 - ņemot vērā vienotā uzraudzības mehānisma uzraudzības prioritātes 2024.–2026. gadam, kas publicētas 2023. gada decembrī,
 - ņemot vērā VNV 2024. gada 13. maija pusgada ziņojumu Eurogrupai,
 - ņemot vērā 2023. gada 28. jūlijā publicētos Eiropas Banku iestādes 2023. gada ES mēroga pārredzamības pārbaudes rezultātus,
 - ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas 2023. gada 12. maija Īpašo ziņojumu Nr. 12/2023 “Banku kredītriska uzraudzība Eiropas Savienībā — ECB pastiprināja centienus, bet jādara vairāk, lai palielinātu pārlicību, ka kredītrisks tiek pienācīgi pārvaldīts un segts”,
 - ņemot vērā ECB Uzraudzības valdes priekšsēdētājas *Claudia Buch* teikto Parlamenta Ekonomikas un monetārās komitejas rīkotajās uzklaušīšanās 2024. gada 21. martā un 2024. gada 2. septembrī,
 - ņemot vērā VNV priekšsēdētāja *Dominique Laboureix* teikto Parlamenta Ekonomikas un monetārās komitejas rīkotajās uzklaušīšanās 2024. gada 11. martā un 2024. gada 23. septembrī,
 - ņemot vērā 2019. gada 14. marta rezolūciju par dzimumu līdzsvaru, izvirzot kandidātus amatam ES ekonomikas un monetāro lietu jomā¹²,
 - ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,
 - ņemot vērā Ekonomikas un monetārās komitejas ziņojumu (A10-0000/2024),
- A. tā kā banku savienība ietver vienoto uzraudzības mehānismu, vienoto noregulējuma mehānismu un augstus minimālos standartus noguldījumu apdrošināšanas jomā;
- B. tā kā pabeigta banku savienība uzlabotu banku nozares konkurētspēju un stabilitāti un patērētāju izvēles iespējas, kā arī atvieglotu piekļuvi finansējumam;
- C. tā kā ES banku nozares sadrumstalotība un pārrobežu konsolidācijas trūkums nelabvēlīgi ietekmē tās globālo konkurētspēju; tā kā atšķirības ES un ASV banku rentabilitātē ir pieaugušas;

¹¹ Véron, N., “*Europe’s banking union at ten: unfinished yet transformative*”, Pīterona Starptautiskās ekonomikas institūta Darba dokuments Nr. 24–15, 2024. gada jūnijs.

¹² [OV C 023, 21.1.2021., 105. lpp.](#)

- D. tā kā spēcīgai banku nozarei ir būtiska loma ekonomikas izaugsmes nodrošināšanā, mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) un jaunuzņēmumu finansēšanā un pārejas uz zaļu un digitālu ekonomiku panākšanā;
- E. tā kā 2024. gada aprīlī tas pieņēma nostāju par krīzes pārvaldības un noguldījumu apdrošināšanas sistēmas pārskatīšanu;
- F. tā kā 2024. gada aprīlī Ekonomikas un monetārā komiteja pieņēma ziņojumu par Komisijas priekšlikumu izveidot Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmu,

Vispārēji apsvērumi

1. aicina Komisiju nodrošināt, ka banku savienības pabeigšana arī turpmāk ir viena no galvenajām prioritātēm; uzsver, ka šis projekts ļauj mājsaimniecībām un MVU piekļūt plašākām finansējumam, palielina finanšu stabilitāti, mazina ekonomikas lejupslīdes ietekmi, finansē pārkārtošanos uz zaļu un digitālu ekonomiku un atraisa ES izaugsmes potenciālu;
2. norāda, ka integrētāka banku savienība palīdzētu ES banku nozarei kļūt noturīgākai; norāda, ka uzlabota banku uzņēmējdarbības pārrobežu integrācija palielinātu iespējas dalīt privātā sektora risku un nodrošinātu ES banku tirgus diversifikāciju;
3. pauž nožēlu par to, ka ES banku spēju finansēt apjomīgas investīcijas ierobežo augstākas izmaksas, mazāks izmērs un zemāka rentabilitāte, ar ko nepietiek, lai nodrošinātu to konkurētspēju;
4. atzīst, ka ES bankas, kas joprojām darbojas Krievijā, ir samazinājušas savu darbību; aicina uzraudzības iestādes joprojām palīdzēt šīm bankām turpināt iziešanu no Krievijas tirgus;
5. norāda, ka atsevišķas jurisdikcijas izveide ES bankām, kas iesaistītas ievērojamos pārrobežu darījumos¹³, palīdzētu pabeigt banku savienības izveidi;

Uzraudzība

6. atzinīgi vērtē to, ka likumdevēji ir pieņēmuši jauno banku paketi, ar ko ES īsteno "Bāzele III" standartus; uzsver, ka Komisijai būtu rūpīgi jāizvērtē, vai ES banku konkurētspējas saglabāšanas nolūkā vajadzētu aizkavēt minēto standartu īstenošanu; šajā sakarībā atzinīgi vērtē deleģēto aktu, ar ko par vienu gadu, proti, līdz 2026. gada 1. janvārim, atliek jaunā tirgus riska regulējuma piemērošanas datumu;
7. norāda, ka vidējais pirmā līmeņa pamatkapitāla rādītājs joprojām ir augsts (15,81 %);
8. norāda, ka stabils joprojām ir ienākumus nenesošo aizdevumu īpatsvars (2,30 %) un likviditātes seguma rādītājs (159,39 %);
9. norāda, ka progress, kas panākts, izskatot priekšlikumu direktīvai par kredītu apkalpotājiem, kredītu pircējiem un nodrošinājuma atgūšanu, kurā paredz ar zināmiem nosacījumiem nodrošināt bankām mehānismu, kā paātrināt vērtības atgūšanu no

¹³ M. Draghi ziņojums, 61. lpp.

nodrošinājumiem, izmantojot ārpustiesas izpildi, lai pilnveidotu ieņēmumus nenesošo aizdevumu otrreizējos tirgus, ir nepietiekams;

10. norāda, ka pašreizējais banku nozares rentabilitātes līmenis var sniegt iespēju dažām dalībvalstīm īstenot mērķtiecīgus papildu makroprudenciālo rezervju palielinājumus un palīdzēt saglabāt banku nozares noturību;
11. atzinīgi vērtē jaunās Iestādes nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanai izveidi;
12. uzsver nepieciešamību uzlabot nebanku finanšu starpnieku noturību un nodrošināt tiem tādus pašus konkurences apstākļus kā banku nozarei, tostarp, izstrādājot īpašus regulatīvos un uzraudzības instrumentus, lai novērstu likviditātes krīzi;

Noregulējums

13. atzinīgi vērtē priekšlikuma par krīzes pārvaldību un noguldījumu apdrošināšanu, ar kuru visās dalībvalstīs nodrošinās konsekventāku pieeju noregulējuma instrumentu un noguldījumu aizsardzības piemērošanai nolūkā uzlabot finanšu stabilitāti, nodokļu maksātāju aizsardzību un noguldītāju uzticēšanos; norāda, ka mazās bankas nerada nekādu risku finanšu stabilitātei;
14. uzsver, ka ir svarīgi saglabāt akcionāru un kreditoru primāro atbildību par zaudējumiem bankas bankrota gadījumā, kas joprojām ir galvenā mācība, kas gūta no globālās finanšu krīzes; uzsver, ka akcionāru un kreditoru iekšējai rekapitalizācijai arī turpmāk jābūt galvenajam noregulējuma finansējuma avotam, pirms tiek piesaistīti nozares finansētie avoti;
15. atgādina, ka pietiekama minimuma prasība pašu kapitālam un atbilstīgajām saistībām ir būtiska uzticamam noregulējuma satvaram un pietiekamas elastības nodrošināšanai noregulējuma iestādēm, lai varētu efektīvi piemērot konkrētā krīzes situācijā vajadzīgās noregulējuma stratēģijas; brīdina, ka šīs minimālās prasības samazināšana, kas izriet no konkrētām noregulējuma stratēģijām noregulējuma plānošanas posmā, varētu kavēt banku noregulējamību;
16. uzsver, ka par pamatu likviditātes atbalstam noregulējuma gadījumā nebūtu jāizmanto papildu publiskie līdzekļi; norāda, ka banku noregulējumā nevajadzētu pašauties uz nodokļu maksātāju naudu;
17. atzinīgi vērtē VNV uzsāktu VNM redzējuma 2028. gadam stratēģisko pārskatīšanu, kurā tā nosaka savus ilgtermiņa mērķus, risina jaunās problēmas un vēl vairāk pastiprina sadarbību ar valstu noregulējuma iestādēm un citām ieinteresētajām personām;
18. atzinīgi vērtē VNV plānu racionalizēt ikgadējo noregulējuma plānošanas ciklu, lai nodrošinātu, ka tas kļūst arvien efektīvāks un ir vairāk vērsts uz banku noregulējamības testēšanu un noregulējuma stratēģiju īstenošanu;
19. atzinīgi vērtē vienotā noregulējuma fonda izveides pabeigšanu; prasa visām dalībvalstīm pilnībā ratificēt nolīgumu par ESM līguma grozīšanu, tostarp izveidot kopīgu atbalsta mehānismu vienotajam noregulējuma fondam;

20. uzsver, ka ir vajadzīgi papildu centieni, lai visām bankām, uz kurām attiecas noregulējuma darbības joma, nodrošinātu pilnīgu noregulējamību; atgādina, ka noregulējamības panākšanu nevar uzskatīt par mainīgu mērķi, tādēļ prasa standartizētāku un saskaņotāku noregulējamības novērtējumu;

Noguldījumu apdrošināšana

21. uzsver, ka Komisijas priekšlikums izveidot Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmu tika publicēts 2015. gadā un ka kopš tā laika situācija ir būtiski mainījusies;
22. norāda, ka valstu noguldījumu garantiju sistēmas ir veiksmīgi ieviestas un vairākos gadījumos ir pierādījušas savu funkcionalitāti; uzsver, ka ir jāņem vērā valstu īpatnības un jā saglabā sistēmas, kas labi funkcionē mazākās bankās un jau ir ieviestas dažās dalībvalstīs;
23. uzsver, ka ir jāņem vērā institucionālās aizsardzības shēmu īpatnības un jā saglabā to darbība;
24. pieņem zināšanai Eurogrupas 2022. gada 16. jūnija paziņojumu par banku savienības nākotni,
25. atgādina, ka viena no banku savienības problēmām joprojām ir saiknes starp banku un valsts risku pārraušana; uzsver, ka banku bilancēs esošo risku var vēl vairāk samazināt, regulējot riska darījumus ar centrālo valdību;
 - o
 - o
 - o
26. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, Eiropas Centrālajai bankai, Vienotā noregulējuma valdei un Eiropas Banku iestādei.

PASKAIDROJUMS

Galvenā uzmanība 2022. un 2023. gada ziņojumos par banku savienību tika pievērsta karam Ukrainā un Krievijas īstenotajai agresijai pret Ukrainu, turpretī šajā ziņojumā lielāka uzmanība veltīta ES un Eiropas Parlamenta problēmām, kas atspoguļotas Komisijas jaunajās pilnvarās, proti, ES prioritātēm, kas saistītas ar konkurētspējas veicināšanu, Eiropas vienotā tirgus stiprināšanu un ekonomikas izaugsmes veicināšanu.

Savienība pašlaik atrodas pagrieziena punktā, kas noteiks tās ekonomikas nākotni nākamajās desmitgadēs. *Enrico Letta* un *Mario Draghi* 2024. gada ziņojumos ir uzsvērts, ka ES ir vajadzīgs kardināls pavērsiens, lai tā spētu konkurēt ar ASV vai Ķīnu. Ņemot vērā iepriekš minēto, banku savienība ir viens no galvenajiem konkurētspējas stūrakmeņiem. Spēcīgāka banku savienība ļaus ES radīt nepieciešamo kapitālu, lai Eiropas ekonomika būtu gatava nākotnei.

ES bankām ir būtiska nozīme nepieciešamo ieguldījumu finansēšanā, jo banku aizdevumi joprojām ir galvenais uzņēmumu ārējā finansējuma avots. Tomēr ES bankas, salīdzinot ar to ASV partneriem, cieš no zemākas rentabilitātes, ko rada pārāk daudzie regulatīvie šķēršļi un banku savienības nepilnīgums. Lai pabeigtu banku savienības izveidi, ir vajadzīga stabila un konkurētspējīga banku savienība. Lai arī pagājušajā gadā likumdevēji panāca lielu progresu to tiesību aktu izstrādē, kas ir būtiski banku savienībai, ES joprojām ir cieši jāpieskata, vai ES ekonomika, ES iedzīvotāji un ES bankas gūst labumu no šiem pieņemtajiem priekšlikumiem. Šajā ziņojumā sniegti reāli un sasniedzami ieteikumi, kas varētu palīdzēt vēl vairāk stiprināt banku savienību.

Tomēr ne tikai ES uzņēmumiem ir vajadzīga labāka piekļuve kapitālam. ES iedzīvotāji pašlaik īsti nevar atļauties iegādāties mājokļus vai finansēt ieguldījumus ilgtspējīgā to renovācijā, tāpēc ir ļoti svarīgi palielināt ES banku rentabilitāti, jo tas savukārt ļaus privātām mājtsaimniecībām nodrošināt labāku un vieglāku piekļuvi aizdevumiem par pieņemamu cenu.